

Tieteen päivien avajaiset 9.1.2013 klo 16.00-17.30

Avaussanat

Pirjo Ståhle

Arvoisa yleisö, tervetuloa näille tänään alkaneille Tieteen päiville, jotka ovat järjestyksessä 14. ja jatkavat 36-vuotiasta traditiota. Nämä ovat tieteen tekijöiden talkoot, joissa tavoittemme on haasteellinen: kerran kahdessa vuodessa meidän on kyettävä kertomaan työstämme siten, että tavallinen ihminen ymmärtää puheemme. Tämä on vaikea tehtävä, mutta uskomme onnistumiseen on silti vahva. Odotamme tänäkin vuonna yli 15 000 tiedonhaluista osallistujaa Tieteen päivien tapahtumiin.

Ärade gäster, välkommen till Vetenskapsdagarna, som är fjortonde i ordningen i den 36 år långa traditionen. De här är vetenskaparnas talko, där vi berättar om vårt arbete på ett förståeligt och förhoppningsvis inspirerande sätt för alla intresserade. Också i år ser vi framemot att välkomna mer än 15 000 deltagare i våra olika evenemang.

Ladies and gentlemen, welcome to the opening day of the 14th Science Forum, which now builds on a 36-year tradition. This is a collective undertaking by the science community, a way for us to report on our work in an easily accessible and hopefully inspiring way. Once again we're looking forward to welcoming more than 15,000 participants to Science Forum events.

Hyvät kuulijat, tiedosta ja osaamisesta on viime vuosikymmeninä tullut talouden tärkeä kilpailutekijä. Tämän myötä myös tieteen merkitys ja asema yhteiskunnassa ovat muuttuneet. Nykyisin yliopisto ei ole ainoastaan sivistyksen kehto, vaan myös tärkeä osa kansallista innovaatiojärjestelmää. Tämä on suuri muutos – ja siksi onkin syytä pohtia, mitä se meille merkitsee.

Innovaatiopolitiikka on voimistunut kaikissa länsimaissa 1990-luvulta alkaen ja saavuttanut myös Suomessa kiistattoman aseman kansallisen strategian ytimessä. Vuosi vuodelta myös tiedepolitiikka on liitetty osaksi innovaatiopolitiikkaa – ja lopulta sulautettu siihen kokonaan. Suomen tieteen kansallisia linjauksia hallitseekin pääosin innovaatiopolitiikka, jossa tieteen resursoinnin ja oikeutuksen perusteet ovat taloudelliset. Onkin varsin perusteltua todeta, ettei Suomessa ole lainkaan varsinaista tiedepolitiikkaa tai tiedestrategiaa – ja että *markkinalogiikka* on alkanut yhä enemmän ohjata yliopistojen toimintaa.

Perinteisesti – alkuperäisessä humboldtilaisessa hengessä – yliopiston ytimessä on ollut sivistys ja tutkimuksen vapaus. Yliopisto on asiantuntijaorganisaatio, jossa parhaita tuloksia syntyy silloin, kun tutkijoilla on vapaus suuntautua omien intressiensä mukaan. Tieteelliset läpimurrot syntyvät todennäköisimmin, jos tutkijat saavat paneutua tieteenalansa tärkeimpiin haasteisiin

haastavat opetus- ja julkaisukäytännöt. Globaali kilpailu pakottaa luopumaan muiden maiden suoraviivaisesta kopioinnista ja tunnistamaan oman ainutlaatuisen osaamisen. Ihmiskunnan suuret ongelmat haastavat kehittämään sellaisia meritoitumisjärjestelmiä, jotka rohkaisevat tutkijoita monitieteisiin tutkimusryhmiin kehittämään taloudellisia, ekologisia ja sosiaalisia innovaatioita.

Poliitikkojen puolestaan on syytä ymmärtää, että tietemme suhteellisesti heikkenevä kehitystrendi ei ole sattumaa. Se on johdonmukaista seurausta olemattomasta tiedepolitiikastamme, joka hukkaa tietemme kehitys-mahdollisuuksia. Tiede ei ole pelkästään osa innovaatiopolitiikkaa eikä se ole pelkästään osa koulutuspolitiikkaa, joista käsin tiedettä nykypolitiikassa ohjataan ja resursoidaan. Tilanteen korjaamiseksi onkin välttämätöntä, että maahamme saadaan mahdollisimman nopeasti kunnollinen tiedestrategia ja että tieteen kehityksen turvaamiseksi aletaan välittömästi valmistella tiedeministeriötä.

Tietemme tulevaisuus on Suomen tulevaisuus.

Arvoisa yleisö, Tieteen päivien tämän vuoden teema on ”Kriisi – uhka ja alku”. Toivon mukaan teema tulevina päivinä toimii; vanhat totuudet joutuvat uhatuiksi ja syntyy uusia ymmärryksen alkuja. Haluan kiittää kaikkia järjestäjiä, luennoitsijoita ja panelisteja, joiden vapaaehtoisen panoksen ansiosta olemme nyt avaamassa Suomen suurinta tiedetapahtumaa. Toivotan kaikki lämpimästi tervetulleeksi Tieteen päiville 2013!